

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ В
УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБІП України

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE
CONFERENCE**

**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2023

УДК 001:63(4/9)

Рекомендовано до друку збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції: «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни» Присвяченої 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України вченою радою агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 16 листопада 2023 року протокол № 11.

Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика. Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України матеріали V міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ, 25-27 жовтня 2023 р.)/НУБіП України, 2023. 339 с.

ISBN 978-617-8351-50-2

У збірнику опубліковано матеріали доповідей учасників V міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика», яка присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України. Висвітлено теоретичні і практичні питання сучасної аграрної науки, напрями їх вирішення та впровадження у виробництво.

Титульна сторінка: "Соняхи". Художник: Радо Явора.

© НУБіП України, 2023.

УДК 631.526.32:634.23:631.541.11

**ОЦІНКА ПРИДАТНОСТІ СОРТІВ І ФОРМ ВИШНІ ДЛЯ ЇХ
ВИКОРИСТАННЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИХ НАСІННЄВИХ
ПІДЩЕП ЦЬЄЇ ПОРОДИ**

Кіщак Ю.П., к. с.-г. н.

Кіщак О.А., д. с.-г. н.

Гриник Р.І., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Олексієнко Н.І., агроном

Інститут садівництва НААН

Вишня є улюбленою культурою українського народу та складовою частиною його багатотисячолітньої культури. Поряд з цим, в останнє десятиріччя її плоди набули стрімкої популярності у населення усього світу завдяки їх високим дієтичним та лікувальним властивостям, тому попит на них є стабільно високим не лише на внутрішньому, а й на глобальному ринку. Зважаючи на це, у сільськогосподарських виробників та інвесторів зросла зацікавленість у

створенні високопродуктивних насаджень цієї плодової породи в зоні Лісостепу і Полісся.

Одним із базових питань у процесі створення саду є добір оптимальної підщепи, яка б забезпечувала ряд важливих ознак плодового дерева, зокрема його довговічність, високу продуктивність, стійкість до несприятливих факторів довкілля, добру якість кореневої системи та інші.

На даний час в практиці садівництва насадження вишні закладають на антипці, оскільки переважна більшість промислових сортів добре сумісна з антипкою, тому її вважали однією з кращих підщеп, тим більше, яка також зручніша для виробництва в розсаднику

Поряд з цим, антипку як підщепу для вишні раніше рекомендували лише для зони південного Степу України (Миколаївська, Херсонська, Запорізька та південно-західні райони Донецької області) не більше 20%. В усіх інших зонах вона не була районована.

Антипка не утворює порослі, не уражується кокомікозом, дерева вишні на ній дещо менші, ніж на підщепі черешня дика, добре ростуть на легких аерованих ґрунтах, які достатньо прогриваються, можуть рости на більш сухих вапнякових ґрунтах, що характерно для умов Степу. Водночас, в умовах Лісостепу і Полісся України дерева вишні на антипці погано ростуть на важких глинистих безструктурних з недостатньою аерацією, засолених, з непроникним підґрунтям ґрунтах і зовсім не переносять перезволоження. За таких умов вони ростуть гірше і швидше випадають, ніж на підщепі вишні.

Зважаючи на це, в класичних рекомендаціях, які на даний час ігноруються виробничниками, місцеві стійкі сорти і форми вишні рекомендувалися як основні підщепи для культурних сортів вишні в Лісостепу, Поліссі та північно-східному Степу.

Зважаючи на це, завданням наших досліджень було встановити основні критерії, притаманні для оптимальної насінневої підщепи для вишні та створити модель насінневої підщепної форми, яка б відповідала вимогам промислового виробництва цієї плодової породи.

За наслідками опрацювання літературних джерел нами виділено наступні найважливіші критерії для добору сортів і форм, які б потенційно могли б використовуватися як підщепи для вишні, серед яких основними є: ступінь самоплідності (сорт або форма мають бути самоплідними). Плодоношення їх має бути регулярним, вони мають бути стійкими до таких хвороб як кокомікоз, клястероспоріоз та моніліоз, мати середню або високу зимостійкість і відзначатися середнім або пізнім строком досягання плодів.

На підставі детального аналізу районованих сортів і перспективних форм вишні нами було встановлено відповідний перелік, відповідно до якого доцільно провести оцінку їх придатності для використання як перспективних насінневих підщеп для вишні. До цього переліку потрапили антипка (контроль), який необхідний, передусім, для визначення ще одного надзвичайно важливого критерію як висока схожість насіння, а також сорти вишні Альфа, Балатон, Ерді

Ботермо, Лутовка та перспективна гібридна форма вишні Д 36-25 селекції Бахмутської дослідної станції розсадництва ІС НААН.

В липні-серпні поточного року нами заготовлено насіння зазначених сортів і форм вишні з яким будуть проведені відповідні дослідження у шкільці сіянців, а також у першому і другому полях плодового розсадника.

До державного реєстру сортів придатних до поширення в Україні у 2023 році занесено 32 сорти малини: Бальзам, Бригантина, Глен Ампле, ДрісРаспЕйт, ДрісРаспНайн, ДрісРаспСевен, ДрісРаспСевентін, ДрісРаспСьортін, ДрісРаспТвелв, ДрісРаспТен, ДрісРаспФайв, ДрісРаспФіфтін, ДрісРаспФортін, Журавлик, Каскад Брянський, Козачка, Ляшка, Мар'янушка, Метеор, Награда, Новость Миколайчука, Одарка, Примара, Рось, Скромниця, Спутниця. Зазначено, що серед них ремонтантних сортів є 6, а саме: Бабине літо, Відбірна, Брусиловская, Брусиловский стандарт, Сяйво, Ярославна.

В останні роки ремонтантні сорти стали дуже популярними серед виробників через їх високий ступінь адаптації до різних негативних факторів зовнішнього середовища. Вирощуючи врожай протягом одного сезону, можна значно зменшити витрати на його виробництво. Ремонтантні сорти максимально використовувати свій потенціал у продуктивності завдяки здатності уникати впливу шкідників і хвороб. Це лише не зменшує витрати на пестициди, але також дозволяє зберегти продукцію, яка відповідає екологічним стандартам.